

Aanpak energiearmoede Alphen aan den Rijn

In de collegebespreking van 6 september is gesproken over de toenemende groep inwoners die moeite heeft met het betalen van rekeningen. Door de stijgende inflatie en de hoge prijzen voor energie komen steeds meer inwoners, maar ook ondernemers en maatschappelijke organisaties in de problemen.

Maatregelen Rijksoverheid

Op 20 september heeft het kabinet in de **miljoenennota** de volgende maatregelen aangekondigd:

- **Energietoeslag:** het Rijk heeft eerder dit jaar al extra budget ter beschikking gesteld, zodat gemeenten nog dit jaar een hogere energietoeslag kunnen verstrekken aan huishoudens met een laag inkomen. Het richtbedrag wordt verhoogd van € 800 naar € 1.300. In Alphen aan den Rijn wordt dit toegekend aan mensen met een inkomensgrens tot 120% van de bijstandsnorm. Ook voor 2023 wordt opnieuw geld gereserveerd om huishoudens met een laag inkomen een energietoeslag van € 1.300 te geven. Het kabinet biedt gemeenten de mogelijkheid om € 500 hiervan al in 2022 uit te keren. De begroting voor het gemeentefonds wordt hierop aangepast.
- **Prijsplafond voor energie:** het Rijk wil voor huishoudens een prijsplafond voor energie instellen. Het kabinet denkt aan een plafond van € 1,50 voor een kuub gas en € 0,70 voor een kWh elektra. Als de ontwikkeling van de prijs meevalt, zal het prijsplafond verlaagd worden maar voor gas niet boven de €1,20 per kuub komen. Het plan, waar momenteel nog aan wordt gewerkt, gaat uit van een gemiddeld verbruik van 1200m³ gas en 2400 kWh elektriciteit per jaar. Vanaf 1 november 2022 kan het termijnbedrag door middel van een tussenoplossing al omlaag maar het is op dit moment nog onduidelijk of dat voor alle energieleveranciers ook uitvoerbaar is.
- **Noodfonds bijzondere bijstand:** er wordt gewerkt aan een noodfonds voor bijzondere bijstand voor huishoudens die hun energierekening niet meer kunnen betalen. Op deze manier dient te worden voorkomen dat huishoudens deze winter worden afgesloten van hun energie.
- Vanaf juli 2023 krijgen huurders met een laag inkomen in een corporatiewoning een **huurverlaging van gemiddeld € 57 per maand**. Deze huurverlaging was eerder voorzien voor 2024, maar wordt met een jaar vervroegd. Om de inkomenspositie van huurders te verbeteren, verhoogt het kabinet de huurtoeslag. Het kabinet trekt hiervoor structureel 325 miljoen euro uit.
- Het **wettelijk minimumloon stijgt** per 1 januari 2023 met 10%.
- **Verhoging van de arbeidskorting** naar maximaal € 500 netto per jaar en de **verlaging van de eerste schijf inkomstenbelasting met 0,11 procent**.
- De **zorgtoeslag wordt in 2023 eenmalig verhoogd met 412 euro**. Dit verhoogt het inkomen van huishoudens die al zorgtoeslag ontvangen met 34 euro per maand. Huishoudens waarvan het inkomen net boven de oude maximum inkomensgrens lag, ontvangen een deel van dit bedrag.

- Het kabinet verlengt de **verlaging van de accijns op brandstof**. In 2023 worden de accijnzen gedurende de periode januari tot en met juni op hetzelfde bedrag gehouden als in 2022, hier wordt in totaal 1,2 miljard euro voor uit getrokken.
- **Schuldhelpverlening** (aangekondigd in de begroting van SZW 2023 e.v., juli 2022): gemeenten krijgen aanvullende middelen om meer mensen schuldhelpverlening aan te kunnen bieden. Voor de aanpak stelt het kabinet in 2023 € 118 miljoen, in 2024 € 102 miljoen, in 2025 € 95 miljoen en vanaf 2026 structureel € 73 miljoen beschikbaar. Daarnaast is het kabinet voornemens om daar bovenop vanaf 2026 structureel € 27 miljoen uit de enveloppe arbeidsmarkt, armoede en schulden in te zetten voor dit doel. Om stapeling van sociale en maatschappelijke problemen te voorkomen wordt door het kabinet incidenteel € 200 miljoen extra beschikbaar gesteld voor flankerend beleid voor huishoudens die naast de maatregelen extra ondersteuning nodig hebben. Dit wordt nog verder uitgewerkt.
- **Extra middelen en versnelling isolatieprogramma**: er wordt ingezet op een versnelling van het Nationaal Isolatieprogramma in 2023 en 2024 waarvoor in totaal € 300 miljoen extra beschikbaar komt. Gemeenten kunnen dit geld gebruiken voor het ondersteunen van bewoners, bijvoorbeeld via een straat-voor-straat aanpak van slecht geïsoleerde woningen. Ook worden de budgetten voor isolatiesubsidies verhoogd. Deze extra middelen komen bovenop de € 4 miljard die tot 2030 beschikbaar is voor het Nationaal Isolatieprogramma.

Deze maatregelen gaan uiterlijk 1 januari 2023 in. Daarnaast zijn er tijdens de algemene beschouwingen allerlei toezeggingen gedaan voor regelingen die nog uitgewerkt moeten worden. Momenteel worden deze regelingen uitgewerkt, zoals een regeling voor inwoners die gebruik maken van stadsverwarming, ondernemers met energie slurpende ondernemingen (zoals bakkers) en maatschappelijke organisaties etc.

Vraag college B&W

De vraag van het college is om uit te zoeken wat wij nog meer kunnen doen, aanvullend op deze maatregelen. Quick en dirty, dus de focus op wat kunnen we snel doen om onze inwoners in moeilijkheden te kunnen ondersteunen.

In deze notitie gaan we in op 3 onderwerpen:

- Wie komen er in de problemen?
- Wat doen we al om mensen te ondersteunen?
- Wat kunnen we nog extra doen?

Deze notitie gaat dus niet in op de maatregelen die we op lange termijn kunnen inzetten om onze inwoners die in bestaansonzekerheid leven te kunnen ondersteunen, zoals de Alphenpas en het inrichten van mogelijk nieuwe minimaregelingen. Deze maatregelen willen we ontwikkelen samen met onze maatschappelijke partners. We geven in deze notitie wel een klein doorkijkje op de lange termijn ontwikkelingen.

Over wie gaat het?

Dit beeld is divers. Hoewel inkomen een rol speelt, zijn er ook mensen met een inkomen tot circa 1,5 modaal die het niet meer redden vanwege de combinatie hoge (vrije sector) huur of hypotheek, gestegen kosten boodschappen en (toren)hoge energierekening bij een slecht geïsoleerde woning.¹

Maar ook voor sommige maatschappelijke instellingen, zoals sportverenigingen, welzijnsorganisaties en culturele instellingen betekenen de stijgende prijzen voor energie en de hoge inflatie een aanslag op de financiële buffers, die door de coronacrisis ook niet al te groot meer zijn. Tevens hebben deze organisaties te maken met verhoogde loonkosten die de bedrijfsvoering onder druk zetten en – waar het aan ons verbonden partijen zijn – leidt tot extra vraag bij ons om compensatie/tegemoetkoming.

We zien in de afgelopen periode bij de Helpdesk Geldzaken een stevige toename van het aantal klantcontacten (adviesgesprekken en budgetcoaching). Ter illustratie: in januari was het aantal adviesgesprekken 31, in de maand augustus 80.

Wat doen we al?

Huidige ondersteuning bij een laag inkomen, vragen over geldzaken en schulden

Naast een uitkering voor levensonderhoud (bijstandsuitkering), kunnen inwoners met een laag inkomen bij het Serviceplein en andere organisaties terecht voor verschillende inkomensondersteunende voorzieningen. In bijlage 1 leest u welke voorzieningen dit zijn, welke inkomens- en eventueel vermogensgrens hiervoor wordt gehanteerd en wie hiervoor in aanmerking komt.

Voor alle inwoners met geldvragen en geldzorgen, ongeacht de hoogte van het inkomen, is er de Helpdesk Geldzaken. De insteek van de Helpdesk is breed: iemand kan binnenlopen voor een gesprek om te voorkomen dat er schulden ontstaan of om te kijken of er mogelijkheden zijn om het inkomen te verruimen met inkomensondersteunende voorzieningen of toeslagen. Maar ook als iemand niet weet hoe hij/zij een betalingsregeling af kan spreken of problematische schulden heeft, kan diegene hier terecht.

Vrijwilligersvergoeding naast de uitkering

Indien inwoners met een Participatiewetuitkering vrijwilligerswerk doen en daar een vrijwilligersvergoeding (max € 1 800 per jaar) voor ontvangen, dan houden we deze inkomsten vrij. Dit betekent dat dit niet ten laste gaat van de hoogte van de uitkering, maar dat inwoners dit extra te besteden hebben. Dit zouden we nog beter onder de aandacht kunnen brengen bij onze inwoners. Aan het vrijwilligerswerk mogen wel eisen gesteld worden. Dit om bijvoorbeeld te voorkomen dat er arbeidsmarktverdrinking plaatsvindt.

Energiearmoede aanpak

Er is een Plan van aanpak Energiearmoede opgesteld dat is vastgesteld door het College. In

¹ Bron: #ikredhetnietmeer, programma Kassa 19-09-2022.

het plan staat hoe de gemeente inwoners met een laag inkomen, een hoge energierekening en een slecht geïsoleerde woning gaat helpen om hun energieverbruik te verlagen. In het plan staan 5 projecten benoemd, die op dit moment verder worden ingevuld en uitgewerkt:

- Starten en uitvoeren van energieklussendiensten. De klussendienst brengt kleine energiebesparende maatregelen aan bij inwoners thuis en bespreekt gedragsmaatregelen. Op dit moment zijn we in gesprek met 3 partners om een klussendienst te starten. Deze partners staan dicht bij de doelgroep en/of zijn al actief in een wijk/kern;
- Wijkgerichte aanpak energiebesparing.
Op 12 november starten we de eerste wijkcampagne in Boskoop met een energiemarkt in de Plataan. Deze markt organiseren we samen met sociale partners en richt zich op alle inwoners die energiehulp kunnen gebruiken. De klussendienst gaan we hier ook inzetten. We starten daarbij een ondersteunende communicatiecampagne. De volgende wijk waar we aan de slag gaan is de Planetenbuurt;
- Opbouwen en uitwisselen van kennis met sociale partners over het thema energiearmoede en de doelgroep. Voor partners is al een eerste informatieavond georganiseerd over financiën en subsidies. In samenwerking met de Provincie ontwikkelen we communicatiematerialen om de doelgroep te bereiken. Sociale partners betrekken we bij het opzetten van de klussendiensten en de wijkaanpakken;
- Het voorbereiden van renovatieprojecten van huizen met een slecht energielabel (E, F of G) in samenwerking met de woningcorporaties. Met Woonforte bereiden we nu een eerste pilot voor in de Planetenbuurt. In de Planetenbuurt woont een hoog percentage inwoners in energiearmoede. Daarnaast wonen veel inwoners in een VvE, wat verduurzaming moeilijk maakt en hulp noodzakelijk;
- Verduurzaming van de witgoedregeling. Dit is een regeling waarbij oude koelkasten vervangen worden door een energiezuinig exemplaar voor een nader te bepalen doelgroep;

Deze aanpak wordt gedekt uit rijksmiddelen (SPUK gelden) die hiervoor beschikbaar zijn gesteld tot eind 2024. In september 2022 is de termijn met een jaar verlengd van 2023 naar 2024.

De acties uit dit plan leiden tot structurele energiebesparing bij onze inwoners. Deze dekken niet de enorm gestegen rekening van dit moment. Gedragsverandering kan wel een deel van het energieverbruik beperken.

Gemeentebreed aanbod energiebesparing

De gemeente heeft een breed ondersteuningsaanbod voor energiebesparing. Dit aanbod is voor alle inwoners en beperkt zich dus niet tot mensen met een laag inkomen. Het aanbod bestaat onder andere uit:

- Duurzaamheidslening voor energiebesparende maatregelen voor woningeigenaren en huurders;
- Gratis energieadviezen door energiecoaches van Energiek Alphen;
- Wijkgerichte aanpakken zoals in Hazerswoude-Rijndijk, Koudekerk aan den Rijn en de Stromenbuurt in Alphen aan den Rijn;
- VvE verduurzamingsaanpak, energieadvies en begeleiding tot aan de algemene leden vergadering;
- Promotie van het aanbod;

Maatschappelijke partners, scholen en (sport)verenigingen kunnen gebruik maken van de gemeentelijke stimuleringslening voor het treffen van verduurzamingsmaatregelen.

Initiatieven van sociale partners

Participe is in de Plataan in Boskoop een initiatief 'Warm Welkom' gestart. Inwoners kunnen daar terecht als zij thuis in de kou zitten. Participe heeft speciaal daarvoor een huiskamer ingericht met bankstellen van de kringloop. Inwoners mogen daar onder meer hun eigen eten nuttigen.

Wat kunnen we nog extra doen?

Hieronder staan een aantal maatregelen benoemd die we als gemeente nog meer kunnen doen voor onze inwoners en maatschappelijke organisaties. Deze maatregelen verdienen nog nadere uitwerking. Een belangrijke kanttekening is de uitvoeringscapaciteit op het Serviceplein. Deze is nu al heel erg krap door een combinatie van extra taken, zoals de toename vragen bij team geldzaken en de eerste lijn, uitvoeren energietoeslag en de inzet voor Oekraïne, in een krappe arbeidsmarkt waarin vacatures moeizaam te vervullen zijn. Bij nieuwe regelingen zal de inzet dan ook zijn fijnmazig waar het kan, grofmazig waar het moet. Ook binnen team Duurzaamheid is de capaciteit beperkt. Extra maatregelen zullen dus ook gepaard moeten gaan met oplossingen voor de capaciteit. Dit gaat niet per se over het beschikbaar stellen van extra middelen (de mensen zijn er nauwelijks), maar wel over het maken van keuzes over welke zaken wel, niet of minder worden gedaan. In de vervolgutwerking zullen we hier voorstellen voor doen.

We maken hieronder onderscheid tussen de zaken die we nu kunnen uitvoeren, en zaken die meer tijd vragen om uit te werken, en die ook samenhangen met de effecten van de prinsjesdagpakketten. Voorstel is om dit nauwgezet te volgen en naar aanleiding van die ontwikkelingen aanpassingen te doen in de inzet vanuit de gemeente.

Wat pakken we nu op?

Communicatie

Dit jaar kunnen wij de communicatiecampagne 'Geldzorgen, hulp vragen kost niets' herhalen. Daarnaast kunnen we aansluiten bij communicatiecampagnes van onze partners. Een mooi voorbeeld is de communicatiecampagne van de Nederlandse Schuld hulproute (Geldfit.nl). De NSR zag in augustus een enorme stijging van het aantal bezoekers op hun landelijke website. Deze campagne gaat in oktober landelijk van start. Als aangesloten gemeente kunnen wij gebruik maken van het landelijke campagnemateriaal en aansluiten bij de landelijke communicatie-uitingen. Doel van beide campagnes is om inwoners te bereiken met informatie en hulpaanbod.

'Energiehulp', energiebesparingsaanbod voor iedereen

De gemeente heeft een breed aanbod om inwoners te helpen bij het besparen van energie. Om niemand uit te sluiten en te laten zien dat er voor iedereen hulp is ongeacht de financiële situatie van inwoners, is het voorstel om de overkoepelende term 'energiehulp' te gebruiken. Dit voorkomt stigmatiseren van inwoners met energiearmoede. Door een brede communicatiecampagne te starten in combinatie met een landingspagina willen we laten weten dat er voor iedereen 'energiehulp' is.

Gebruik van de minimaregelingen onder de huidige doelgroep(en) verhogen

Gemeente Alphen aan den Rijn heeft een breed aanbod aan inkomensondersteunende regelingen. Het betreft hier regelingen vanuit de Participatiewet en regelingen die andere organisaties bieden en waar wij aan deelnemen. Een overzicht is opgenomen in bijlage 1. Met communicatie kunnen we inzetten op het vergroten van de bekendheid van deze regelingen en daarmee een grotere groep inwoners proberen te bereiken.

Schuldhelpverlening maatwerk bij hoge energielasten

Inwoners in een schuldregeling hebben afspraken gemaakt met schuldeisers over het bedrag dat zij aflossen op hun schuld om kwijtschelding van de restschuld te krijgen. Om tot realistische afspraken te komen voor het af te lossen bedrag, maken we een berekening wat iemand minimaal nodig heeft om al zijn vaste lasten te betalen. Dit is gebaseerd op de beslagvrije voet. Als het energiecontract van de inwoner nu afloopt, maar ook bij flexibele contracten, wordt de inwoner geconfronteerd met een dusdanige stijging van de vaste lasten voor energie, dat deze niet meer betaald kunnen worden. Dit brengt de schuldregeling in gevaar. Er mogen namelijk geen nieuwe schulden ontstaan en de aflossing moet elke maand betaald worden.

Om dit te voorkomen willen we deze inwoner gedurende de looptijd van de schuldregeling ondersteunen met een compensatie van de onverwachte stijging van deze vaste lasten. Op deze manier kan de inwoner het schuldentraject succesvol afronden en een schuldenvrije toekomst tegemoet.

Energiebesparing voor sportverenigingen

De afspraken tussen sportverenigingen met de gemeente over eigendom, beheer en onderhoud zijn uiteenlopend. De komende jaren gaat een harmonisatie plaatsvinden. Vooruitlopend op de harmonisatie willen we sportverenigingen in de gelegenheid stellen om de veldverlichting (waar dat nog niet gedaan is) te vervangen door LED en het eigenaarschap over te nemen.

Energiebesparing voor bedrijven

Voor bedrijven willen we de komende periode extra inzet plegen. Samen met ODMH starten van een pilotproject voor MKB-bedrijven. Zij geven energieadvies in een aantal winkelstraten ten behoeve van energiebesparing. Budgettair is er ruimte voor ca 30-40 MKB bedrijven.

Wat werken we verder uit?

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

- Verruiming vermogensnorm

In 2021 is er een motie door de Tweede Kamer aangenomen om de vermogensgrens te verhogen, zodat meer mensen Kwijtschelding gemeentelijke belastingen kunnen aanvragen. De regeling is aangepast en geeft gemeenten de mogelijkheid tot een generieke verhoging van de vermogensnorm bij kwijtschelding met maximaal € 2.000. Huishoudens met een laag inkomen kunnen hiermee beter sparen voor tegenvallers en daarmee schulden voorkomen, zonder dat dit de kwijtschelding in de weg staat.

De verhoging van de vermogensnorm is een eigen beleidskeuze (kan-bepaling) waarbij de gemeenteraad instemmingsbevoegdheid heeft. De vermogensgrens voor een tweepersoonshuishouden mag daarbij verhoogd worden met maximaal € 2.000. Met 75% van dit bedrag voor alleenstaande ouders, en met 90% van dit bedrag voor alleenstaanden. Het verhogen van de vermogensgrens biedt geen oplossing voor de doelgroep met een inkomen net boven de kwijtscheldingsnorm, enkel voor de doelgroep met een minimaal inkomen met spaargeld.

Inschatting financiële gevolgen

Uitgaande van de maximale verhoging van de vermogensnorm met € 2.000, geeft een grove schatting aan dat het aantal toewijzingen zal stijgen en daarmee het bedrag aan kwijtschelding afvalstoffenheffing tussen de € 58.000 en € 95.000.

- Kwijtschelding rioolheffing

In de gemeente Alphen aan den Rijn bestaat de mogelijkheid om kwijtschelding aan te vragen voor de afvalstoffenheffing. Voor de rioolheffing kan geen kwijtschelding worden aangevraagd. Dit houdt in dat burgers die kwijtschelding afvalstoffenheffing ontvangen de aanslag rioolheffing nog wel moeten betalen.

Voor belastingjaar 2023* zijn de tarieven als volgt:

- Eénpersoonshuishouden € 194,64;
- Meerpersoonshuishouden € 266,40.

* Uitgaande van de informatie uit de begroting 2023

Het verlenen van kwijtschelding rioolheffing is een eigen beleidskeuze (kan-bepaling) waarbij de gemeenteraad instemmingsbevoegdheid heeft.

Het toekennen van kwijtschelding rioolheffing biedt geen oplossing voor de doelgroep met een inkomen net boven de kwijtscheldingsnorm, enkel voor de doelgroep met een minimaal inkomen. Daarentegen wordt deze groep wel in zijn totaliteit geholpen door kwijtschelding te verlenen voor zowel afvalstoffenheffing als rioolheffing.

Inschatting financiële gevolgen

De kwijtschelding van de afvalstoffenheffing wordt verrekend binnen de KDE Afval. Dit houdt in dat de kosten worden gedekt binnen de KDE en daarmee verdisconteerd zit in het tarief afvalstoffenheffing.

Uitgaande van een ruwe schatting leidt het verlenen van kwijtschelding rioolheffing tot een derving van de inkomsten van € 375.000 onder de huidige vermogensnorm. Bij verruiming van de vermogensnorm zou dit circa € 500.000 op jaarbasis zijn. Als dit ook vanuit de KDE wordt gedekt betekent dit een extra tariefsverhoging van 5%. Uitgaande van de tarieven zoals opgenomen in de begroting 2023 leidt dit tot de volgende tarieven, waarbij dit is afgezet tegen de tarieven voor belastingjaar 2022:

	Eenpersoonshuishouden	Meerpersoonshuishouden
Belastingjaar 2022	€ 185,40	€ 253,80
Belastingjaar 2023	€ 204,37	€ 279,72

Indien er belangstelling is voor deze maatregelen wordt dit verder uitgewerkt door Team Belastingen.

Anticiperen op verhoging nieuw sociaal minimum 2023 voor de energietoeslag

Er is een groep mensen in Nederland met lage middeninkomens die de pijn van de inflatie en hoge energierekening voelen, maar nét buiten alle minimaregelingen en/of de energietoeslag van het Rijk vallen.

Een idee is om nu in 2022 al:

- Een globale berekening te maken van wat volgend jaar het sociaal minimum wordt en dit te vergelijken met het huidige sociaal minimum. Op basis hiervan verwachten we op een hoger percentage uit te komen, dan de huidige 120% procent die gehanteerd is.
- Voor de groep inwoners die dit jaar niet in aanmerking kwam voor de energietoeslag, uitgaande van deze nieuwe grens, een lokale (uit eigen middelen gefinancierde) regeling tegemoetkoming energiekosten vorm te geven;

We halen hiermee een groep inwoners binnen die mogelijk volgend jaar toch in aanmerking gaan komen voor alle minimaregelingen. Vanwege de uitvoerbaarheid kiezen we hierbij voor

een grofmazige aanpak. Dit houdt ook in er geen garantie gegeven kan worden dat de rechtmatigheid voor 100% klopt.

Energiehulp aanbieden via helpdesk geldzaken en sociale partners

Vanuit Helpdesk geldzaken en andere partners (zoals Stichting Geldzorg, 't Gilde, Tom in de Buurt, de Papierwinkel) inwoners wijzen op de energiehulp die de gemeente biedt (zoals de klussendienst). Voor Helpdesk Geldzaken en partners wordt dan een kennistraject opgezet en middelen ontwikkeld waarmee zij inwoners kunnen informeren over de energiehulp die de gemeente en partners zoals het Rijk en de Provincie biedt.

Hulp bij aanvragen van energiesubsidies en leningen

Naast de gemeentelijke duurzaamheidslening kunnen inwoners bij het Warmtefonds geld lenen voor de verduurzaming van hun woning. Vanaf 1 november 2022 komen huishoudens met een verzamelinkomen tot € 45.014, in aanmerking voor deze lening met 0% rente.

Daarnaast is het voor inwoners zonder financiële draagkracht mogelijk om € 5.000 te lenen voor de verduurzaming van de woning. De eerste 5 jaar is er geen rente-of terugbetalingsverplichting daarna is er een hertoetsing op draagkracht en kan uiteindelijk besloten worden om de lening om te zetten in een gift. Naast deze leningsmogelijkheid is er ook een subsidie beschikbaar voor energiebesparende maatregelen (Investeringssubsidie duurzame energie en energiebesparing voor woningeigenaren ISDE).

Voor minder draagkrachtige inwoners in een slecht geïsoleerde koopwoning kunnen we een project starten waarbij we hen helpen met het aanvragen van deze subsidie en lening. Waar mogelijk kunnen we collectieve inkoopacties organiseren voor het aanbrengen van energiebesparende maatregelen. Het is interessant om te verkennen of deze hulp bij het aanvragen van subsidies en leningen ondergebracht kan worden bij bestaande loketten zoals de helpdesk Geldzaken en de Papierwinkel. Het voordeel van bestaande loketten is dat inwoners deze loketten al weten te vinden. Voor deze hulp is extra menskracht noodzakelijk.

Voor maatschappelijke organisaties

Er zijn ook veel maatschappelijke organisaties die te maken hebben met hogere kosten vanwege de hoge energietarieven, de inflatie en toegenomen loonkosten. Zo zijn er organisaties die vragen om looncompensatie, anders zijn zij genooddaakt af te schalen in ambities/taken. In hoeverre wil het college dit overwegen?

Stijgende energiekosten

Er wordt landelijk gewerkt aan een regeling voor maatschappelijke organisaties die veel energie verbruiken, zoals bijvoorbeeld zwembaden. In de tussentijd zijn er al organisaties waarbij de liquiditeit onder druk komt te staan. Deze organisaties kunnen zich bij de gemeente melden en we kijken met hen naar oplossingen die we kunnen bieden. De risicoreserve sociaal domein die we reserveren voor dit totale plan, is ook op deze organisaties van toepassing.

Armoede vermindering budget

Veel maatschappelijke organisaties hebben te maken met het vraagstuk rondom armoede. Dan hebben we het over scholen, kinderopvang, sportverenigingen, thuiszorgorganisaties etc. We willen gaan verkennen welke ideeën deze organisaties hebben om armoede te verminderen binnen hun eigen mogelijkheden. Het idee is om hier een initiatieffonds voor op te richten om deze ideeën tot uitvoer te brengen die onze inwoners in armoede kunnen ondersteunen.

Energiebesparing voor sportverenigingen

Vanuit het Rijk kunnen sportaccommodaties gebruik maken van ondersteuning bij verduurzaming². Het is wenselijk om de sportverenigingen te helpen met het vinden van de weg naar advies, subsidies en leningen. Dit vraagt echter extra menskracht in de organisatie.

Energiebesparing voor bedrijven

Samen met de EDBA en/of VOA willen we de behoeften verkennen voor gerichte acties en aandacht voor energiebesparing bij ondernemers. Dit zou kunnen leiden tot een enquête, bewustwordingscampagne of bijeenkomsten.

Lange termijn aanpak

De maatregelen die hierboven genoemd staan zijn vooral pleisters die we kunnen plakken. Er is echter een lange termijnstrategie nodig om te komen tot een duurzame aanpak van bestaanszekerheid. Op dit moment zijn er al een aantal inkomensondersteunende voorzieningen beschikbaar voor minima waarmee we onze inwoners ondersteunen op de plekken waar landelijk beleid niet toereikend is of een gemeentelijke taak ligt.

Met de Alphenpas kan de toegankelijkheid van deze voorzieningen opnieuw ingericht worden. Op deze manier kunnen o.a. inkomensvoorzieningen efficiënt gedeeld worden met inwoners en zij kunnen direct gebruik maken van deze voorzieningen.

In 2023 starten we het onderzoek naar de mogelijkheden van deze pas en hoe we dit het beste kunnen inrichten. Ook zijn er andere ideeën om het armoedevraagstuk structureel aan te kunnen pakken.

Financien

Voor 2022 reserveren we, vooruitlopend op aanvullende bekostiging vanuit het Rijk, de risicoreserve sociaal domein waarin nog circa 1,25 miljoen euro beschikbaar is. Voor de corona pandemie is een steunfonds voor sociaal maatschappelijke instellingen ingesteld.

² NOC*NSF biedt gratis begeleiding van sportverenigingen bij de verduurzaming van de sportaccommodatie via verschillende adviesbureaus. Er is een Rijkssubsidie via de regeling 'stimulering bouw en onderhoud sportaccommodaties' (BOSA). Dit is een subsidie voor amateursportorganisaties. Activiteiten gericht op onder andere energiebesparing, komen in aanmerking voor 30% subsidie (30% totaal).

Voorgesteld wordt om ook het restant van dit fonds groot 743.000 euro eveneens te gebruiken ter dekking van dit plan.

De financiële consequenties verwerken we bij de Najaarsnota 2022. Het uitgangspunt hierbij is dat aanpassingen voor kwijtschelding niet tot tariefsaanpassingen leiden en als zodanig bekostigd worden vanuit het minimabeleid.

In 2023 zal er opnieuw breed gekeken worden binnen alle programma's naar de benodigde financiën. Hier zullen dan ook de maakkosten voor de AlphenPas in meegenomen worden.

Hoe verder?

Hierboven staat een splitsing tussen de maatregelen die we nu kunnen oppakken en maatregelen waarvan de uitwerking meer tijd kost en die voor een deel ook afhankelijk zijn van de uitwerkingen van het Rijk.

Voorstel is om de komende tijd nauwlettend te volgen welke maatregelen echt noodzakelijk zijn aanvullend op de uitwerkingen van het Rijk. De uitwerking van de maatregelen waarop nu een besluit wordt gevraagd door het college worden na dit besluit verder uitgewerkt. Voorstel is om de uitwerking ook te delen met Nieuwkoop en Kaag en Braassem, zodat er wellicht eenduidig beleid op het Serviceplein gevoerd kan worden.

Bijlage 1: Inkomensondersteunende voorzieningen binnen gemeente Alphen aan den Rijn

Inkomensondersteunende regeling/ voorziening	Voor wie	Vermogenscheck
Individuele inkomenstoeslag (vrij te besteden bedrag)	tot 110% bijstandsnorm, recht op na minimaal 3 jaar dit inkomensniveau	X
Bijzondere bijstand	maatwerk	X
Woonkostentoeslag	maatwerk	X
Coll. Zorgverzekering	tot 110% van de bijstandsnorm	X
Coll. zorgverzekering	tot 130% bijstandsnorm (lagere tegemoetkoming van groep tot 110%)	X
Bijdrage kopen huishoudelijke apparaten (witgoedregeling)	tot 110% bijstandsnorm, recht op na minimaal 3 jaar dit inkomensniveau	X
Energietoeslag (vooral nog alleen 2022, Miljoenennota sorteert voor op verlenging 2023)	tot 120% bijstandsnorm, daarboven maatwerk	alleen bij >120%
Kwijtschelding afvalstoffenheffing	Tot 100% van de bijstandsnorm en zeer weinig vermogen	X
Jeugddeelnamefonds	tot 120% bijstandsnorm, daarboven maatwerk	
Stichting Leergeld: Bijdrage schoolgaande kinderen (oa laptop, schoolspullenpas)	tot 120% bijstandsnorm, daarboven maatwerk	
Bijdrage peuteropvang	kind 2,5 tot 4 jaar, geen VVE, geen kinderopvangtoeslag, geen SMI	
Individuele studietoeslag	studenten >17 met studiefinanciering en met arbeidsbeperking	
Voedselbank	inwoners die na aftrek van vaste lasten maandelijks een bedrag aan leefgeld overhouden dat onder de door de voedselbank vastgestelde norm ligt	
Kledingbank	tot 120% bijstandsnorm	
Stichting Babyspullen	op basis van inschatting van medewerker CJG/verloskundige	